

Hallituksen esitys eduskunnalle sote-maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Yhteisöjen Yhdistys ry (Seinäjoen Järjestötalok) kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen hallituksen esityksestä sote-maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi.

Yhteisöjen Yhdistys ry:n tavoitteena on luoda sekä jäsenjärjestöille että muille Etelä-Pohjanmaan alueen sosiaali- ja terveysjärjestöille sellaiset olosuhteet, jotka edistävät niiden toimintaa ja yhteistyötä. Yhdistyksen tarkoituksena on toimia keskuksena, josta Etelä-Pohjanmaan asukkaat saavat tietoa, tukea ja ohjausta eri sairauksien ennaltaehkäisyssä, hoidossa ja kuntoutuksessa arkielämässä selviytyäkseen. Yhteisöjen Yhdistys ry:llä on 63 jäsenjärjestöä, joista 13 on toimisto Järjestötalolla.

Yhteisöjen Yhdistys ry ottaa tässä lausunnossa kantaa erityisesti järjestöjen rooliin, toimintaedellytysten turvaamiseen sekä julkisen sektorin sekä järjestöjen yhteistyörakenteiden välttämättömyyteen.

Koska nykyinen palvelurakenne on pirstaleinen sekä heikosti johdettava ja ohjattava, se aiheuttaa heikkouksia palvelujen yhdenvertaisessa ja tarpeen mukaisessa saatavuudessa ja lisää väestöryhmien välistä eriarvoisuutta sekä hyvinvointi- ja terveyseroja. Tämä edellyttää monialaista yhteistyötä kunnassa sekä rakenteita, jotka mahdollistavat ja tukevat kunnan eri hallinnonalojen yhteistä vastuun ottamista ja työnjakoa hyvinvointitavoitteisiin pääsemiseksi. Yhtä lailla se edellyttää järjestölähtöisen hyvinvointia ja terveyttä edistävän toiminnan turvaamista. *(2.16.22.2 Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjauksen toteutuminen)*

Sote-maakuntien tehtävänä on tukea kuntia hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tehtävissä sekä huolehtia myös omassa toiminnassaan sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteisestä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa. Tämäkin vaatii järjestölähtöisen toiminnan turvaamisen.

(4.2.4.3.2 Vaikutukset hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen)

Esityksen mukaisesti sekä sosiaali- että terveydenhuollon perus- ja erikoistason järjestämisvastuu koottaisiin sote-maakuntien vastuulle. Silloin valtion tulee taata, että maakunnalla on resursseja järjestöjen toimintaedellytysten turvaamiseen. *(4.1.3 Sosiaali- ja terveydenhuolto)*

Maakuntaan tulee perustaa järjestöneuvottelukunta, joka luo edellytykset Sote-maakuntien ja järjestöjen yhteistyölle ja järjestöjen vaikutusmahdollisuuksille. Ehdotamme sote-maakuntien yhteistyö- ja kuulemismalliksi maakunnallista järjestöneuvottelukuntaa, joka edistää kansalaisten ja järjestöjen osallisuutta ja

kansalaisyhteiskuntaa maakunnassa sekä edistää järjestöjen välistä sekä järjestöjen ja julkisen sektorin välistä yhteistyötä ja sopimuksellisuutta.

(4.2.4.2.2 Vaaliosallistuminen, luottamushenkilötyö, poliittinen järjestelmä ja kansalaisyhteiskunta)

Järjestöt ovat tärkeä osa palveluketjua tuottaen palveluja, joita julkisella sektorilla ei ole esimerkkinä vammaisten palvelut sekä päihde- ja mielenterveyspalvelut. Järjestöjen vapaaehtoistoiminnalla ja vertaistuellalla on korvaamaton rooli hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämässä. Työssä, jota eivät tee muut kuin järjestöt. *(4.2.4.9 Vaikutukset järjestöihin)*

Lisäksi lausumme, että jatkossakin kuntien tulee tehdä yhteistyötä sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kanssa asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämässä. Kuntien tulee huolehtia järjestöjen avustuksista eri toimialoilla, tarjota järjestöille tiloja ja ohjata kuntalaisia järjestöjen toiminnan piiriin, kuten vertaistukeen tai vapaaehtoistoimintaan.